

Budapestre vonatkozó újságcikk

Osztályozás

312

Szerző: *Thirring Gusztáv*

Cím: *A sanyaru közgazdasági viszonyok miatt alig szaporodott ... Budapest népessége*

Forrás: *Magyarország*

Bn
(Hely)

1926. 2. 7.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Hely

Idő

"1926"

Személy

Helyszám

A sanyaru közgazdasági viszonyok miatt alig emelkedett öt év alatt Budapest népessége

Budapest utolsó ötévi fejlődése

— A Magyarország tudósítójától —

December hó utolsó napjaiban Budapesten esőndben, zajtalanul, minden feltűnés nélkül három nagyobb szabású összeírási művelet bonyolódott le: a belügyminisztérium által a választói névjegyzékek tökéletességének biztosítása céljából elrendelt *országos összeírás*, a fővárosi tanács által elrendelt *népszámlálás* és a munkanélküliek összeírása. Máskor a népszámlálás a közönség nagy érdeklődése közt szokott lefolyni, annak eredményeit a közönség és sajtó lázas érdeklődéssel várták. Ma, a frankhamisítás botrányának lármája közben, jóformán senki sem érdeklődött a népszámlálás eredményei iránt, — lehet hogy azért sem, mivel a mai szomorú gazdasági viszonyok közepette a népszámlálás nem kecsegtethetett oly fényes eredménnyel, minőt a mult század végén minden egyes alkalommal nagy örömmel üdvözölhettünk.

Fővárosunk népességének amerikai jellegű iramában a mult század végén állott be először lassubbodás. A statisztikai hivatal már régóta hirdette, hogy ennek a lassubbodásnak feltétlenül kell következnie: a közönség

mégsem hitt benne s minden alkalommal száz- ezrekre rugó népszaporulatot várt, várta, hogy Budapest belépjen a milliós városok közé. Hiába várja még ma is s ha a szomszédos községekkel való egyesítés nem következik be, még 1930-ban sem érkezik el Budapest a milliós városok közé. Pedig ha Budapest is — Bécs, Berlin és más európai nagyvárosok módjára — közigazgatásilag magába olvasztotta volna a szomszédos községeket, már 1920-ban 1,217.324 lakóval Európa ötödik városává lépett volna elő. Most szerényen a tizedik helyen áll s nehezen fog egyhamar előbbre jutni.

Kivándorolnak a munkások a fővárosból

A most foganatosított népszámlálás a tényleges népesség számát *960.535 lélekben állapította meg*. Öt év alatt *31.539 lélek volt a gyarapodás*. A szaporulat csekély, — de mégsem kedvezőtlen. Fővárosunk a legnehezebb időben is biztató jelét mutatta népessége fejlődési képességének. Amidőn a világháboru évtizedében Bécs lakossága 189.493 lélekkel és Berliné 154.827 lélekkel *fogyott*, fővárosunk népessége mégis 48.625 fővel, vagyis 5.5 százalékkal gyarapodott. Ez a — bár lassu —

gyarapodása azóta sem szűnt meg, sőt valamivel javult, amennyiben félannyi idő alatt 31.539 főnyi, vagyis 3.4 százalékos szaporulatot eredményezett. Ez a szaporulat még valamivel meghaladja a statisztikai hivatalnak számításait s ha figyelembe vesszük, hogy ez a szaporulat előállott annak dacára, hogy katonaságunkat a trianoni béke lényegesen leszállította, ugy az eredmény egyáltalában nem kicsinylendő. Pedig népességünk lassubb gyarapodásának legfőbb okait nem is ebben, hanem más tényezőkben kell keresnünk: *a kedvezőtlen népmozgalomban és a sanyaru közgazdasági viszonyokban*. Fővárosunk népgyarapodásának ugyan a természetes népmozgalom mindig csak másodrendű tényezője volt; mégis a normális viszonyok között évtizedenként 65—67.000 lélekkel multák felül a születések a haláleseteket s így ez uton is nem megvetendő néptömeggel gyarapodott népességünk. 1910-től 1920-ig ez a természetes szaporulat nemcsak teljesen megszűnt, hanem a kedvezőtlen halandósági viszonyok folytán még *14.387 főnyi hiány is állott be*. Az utolsó öt esztendő népmozgalma sem volt kedvezőbb: *a halálesetek a születéseket több esztendőben meghaladták*, ugy hogy az évtöd természetes népmozgalma csak 1.696 főnyi többlettel zárt. Fővárosunk tehát 15 év óta — s így az utolsó öt év alatt is — majdnem kizárólag a kívülről való bevándorlás által szaporithatta népességét.

Ez a gyarapodás nyers számban is már meghaladja a harmincezetret, de valójában jóval nagyobb, mert pótolnia kellett azt az irt is, melyet a Budapestről elköltözött elemek a

da 19'2

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím:

Forrás:

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

Hely

Idő

Személy

Helyszám

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Székesfővárosi házi nyomda 1922

népesség testén ütöttek. Közvetlen statisztikai adataink erre az elvándorlásra vonatkozólag ugyan nincsenek; de tudjuk, hogy a budapesti nagyipari vállalatok száma 1910-től 1920-ig 1926-ról 794-re szállt alá s munkásaik száma ezen idő alatt negyvenezzerrel csökkent. Kézzelfogható, hogy a hiányzó munkások jó részének el kellett innen költöznie, hogy fenntartsa magát. 1920 óta semmivel sem javultak a viszonyok, az elszivárgás bizonyára tovább tartott. S hogy főleg ipari munkások hagyták el a fővárost, arra utal az a jelenség, hogy a két nem közti arány, mely a világháború folytán nagyon megromlott, 1920 óta újból rosszabbodott. A világháború pusztulásai népünk férfirészében nagy rést ütöttek; 1920-ban 66.000-el kevesebb férfi élt Budapesten, mint nő; ez a hiány azóta még fokozódott s ma a nőtöbbség immár 77.000 főre rug, ami kétségek nélkül jó részben férfimunkások elvándorlásában leli okát és magyarázatát. A két nem közti aránytalanság kizárólag a felnöttek korosztályaiban észlelhető, a 18 éven aluli népesség nemi elosztása egészen normális.

A kültelekekre menekül a lakosság

Érdekes tünete az utolsó öt év népmozgalmának, hogy a főváros belső részeiben a népesség teljesen stagnál, sőt helyenként eszik; csakis a külső periferiákon mutatkozik gyarapodás. A beltelek összes szaporulata nem több ötezer léleknél (ez is kizárólag a jobbpartra esik, a pesti beltelek népszáma ezer lélekkel apadt), ellenben a kültelekeken huzsonhatezernél több a lakó, mint 1920-ban. A lakosságot kifelé való huzódásra indította a nagyobb építkezések hiánya; a külteleken számos apró ház keletkezett az utolsó évtizedben, ma ott 1.400-nál több ház van, mint 1920-ban, míg a belteleki házak száma csak négyszázzal emelkedett. Az összesen 1800-ra rugó házsaporulatnak azonban éppen ezért nincs nagy jelentősége, mert tulajdonképpen apró kis házak keletkeztek, sőt vannak közöttük nagyobb számmal olyan viskók és ideiglenes jellegű bódék is (mint p. o. a Lóversenyter

ideiglenes bódéi), melyeket a népszámlálás háznak kénytelen ugyan tekinteni, de valaképpen ezek nem szilárd építkezések és nem is jelentik a házállomány gyarapodását.

A népszámlálási anyag tüzetes feldolgozása, mely a következő hónapok munkája lesz, rendkívül mély bepillantást fog engedni fővárosunk építkezési és népességi fejlődésében éppen úgy, mint a lakásviszonyok és a szociális viszonyok alakulásába. Érdeklődéssel tekinthetünk ezen vizsgálatok elé. Addig is a most rendelkezésre álló előzetes adatokkal kell beérnünk, melyek, — ha nem is vázolnak eléink rózsás képet — mégis arról tanuskodnak, hogy Budapest az utolsó öt esztendőben is a fejlődés útján maradt s azzal a reménnyel kecsegtetnek, hogy Budapestre a megpróbáltatás nehéz évei után ismét szebb jövő fog felderülni.

Thirring Gusztáv dr.
a fővárosi statisztikai hivatal igazgatója